

Vaše značka 17 Spr 128/2022
Sp. zn. 536/2022/VOP/AK
Č. j. KVOP-31388/2022
Datum 23. května 2022

Vážená paní C.
Mgr. Ludmila Novotná
předsedkyně soudu
Okresní soud v Třebíči
Bráfova 502
674 34 Třebíč

Vážená paní předsedkyně,

děkuji Vám za vyjádření a zaslání podklady a informuji Vás o výsledku šetření, které jsem provedl na základě podnětu paní A., bytem xxxxxx (dále jen „stěžovatelka“), zastoupené JUDr. Milanem Zápotočným. Stěžovatelka nesouhlasí s vyřízením stížností na průtahy v řízení¹ vedeném u Okresního soudu v Třebíči pod sp. zn. 10 P 90/2019 a s vyřízením stížnosti na nevhodné chování soudce pověřeného zastupováním místopředsedy soudu JUDr. Františka Fruly (dále jen „zástupce místopředsedy soudu“)². Tyto stížnosti byly vyřízeny jako nedůvodné.

V šetření jsem se zaměřil na otázku průtahů v řízení, s důrazem na délku vypracování znaleckého posudku. Další spornou otázkou pak bylo stěžovatelkou namítané nevhodné chování zástupce místopředsedy soudu spočívající ve výroku o výhrůžkách stěžovatelky znalcům.

Po posouzení podkladů se ztotožňuji s tím, že v řízení nedošlo k průtahům zaviněným soudkyní. **Mám však za to, že stížnost na průtahy měla být vyhodnocena jako důvodná (případně částečně důvodná).**

V závěru o nedůvodnosti stížnosti na nevhodné chování zástupce místopředsedy soudu **jsem pochybení neshledal.** Mám za to, že při použití výrazů, které mají negativní konotace a mohou být vnímány účastníky řízení zcela oprávněně citlivě, je potřeba být velice uvážlivý. Přesto jsem dospěl k závěru, že reprodukování důvodů postupného ustanovování znalců ve vyřízení stížnosti nedosáhlo intenzity nevhodného chování soudce. Svě závěry podrobně odůvodňuji níže.

Průběh řízení

Stěžovatelka poukázala na nečinnost soudu v období od 3. září 2020, kdy proběhlo jednání. Další jednání, které mělo proběhnout dne 10. listopadu 2020, bylo odvoláno z důvodu nedoručení vyžádaných lékařských práv a s ohledem na pandemickou situaci. Následně došlé zprávy ani šetření neprokázaly tvrzení stěžovatelky ohledně zdravotního stavu otce. Spis byl tudíž ponechán na lhůtě do vypracování znaleckého posudku. Spis byl znalci odeslán dne 16. června 2020 a vrácen dne 8. prosince 2021 (samotný znalecký posudek byl rozeslán účastníkům dne 3. prosince 2021). Rozsudek byl vyhlášen takřka ihned po doručení znaleckého posudku, a to dne 16. prosince 2021.

1 Stížnosti ze dne 23. června 2021 a ze dne 22. listopadu 2021, které byly vyřízeny dne 1. července 2021 a dne 1. prosince 2021, sp. zn. 17 St 7/2021.

2 Stížnost vyřízena dne 18. října 2021, sp. zn. 17 St 9/2021.

Znalecký posudek byl tedy doručen za přibližně rok a půl od zadání jeho vypracování znalci, a to navzdory tomu, že původně byla pro vypracování znaleckého posudku uložena 90denní lhůta.³ Tato lhůta byla opakovaně prodloužena usneseními z února a z dubna 2021 (s lhůtou pro vypracování posudku do 20. července 2021). Následně byl znalec opakovaně soudkyní urgován jak písemně, tak telefonicky.

Dlouhodobě zastávám názor, že orgán státní správy soudu je při výkonu dohledu nad plynulostí řízení povinen dohlížet i na **to, zda nedochází k neodůvodněným průtahům při vypracování znaleckého posudku a zda rozhodující soudce činí nezbytná opatření k zajištění včasného výkonu znalecké činnosti.** Prodloužit znalci stanovenou lhůtu ke zpracování znaleckého posudku je možné jen ze závažných důvodů, které musí být vysvětleny v odůvodnění usnesení soudu.⁴

Z vyjádření soudkyně plyne, že znalec (Institut postgraduálního vzdělávání ve zdravotnictví) byl jediným znalcem v ČR, který byl schopen a ochoten znalecký posudek tohoto rozsahu vypracovat. Soudkyně přitom oslovila i jiné znalce, ti však požádali o zproštění povinnosti vypracovat znalecký posudek. Z Vámi doložené komunikace se znalcem je zřejmé, že je dlouhodobě přetížen a z kapacitních důvodů není schopen dodržovat soudem stanovené lhůty. Již po zadání znaleckého posudku znalec avizoval, že reálná doba pro vypracování posudku je minimálně jeden rok. **Za těchto specifických okolností se ztotožňuji se závěrem, že v řízení nedošlo k subjektivním průtahům na straně soudkyně.** Ta situaci sledovala, po uplynutí prodloužené lhůty znalce opakovaně urgovala. S ohledem na vyčerpané možnosti ustanovení jiných znalců a na přetížení znalce považuji za legitimní, že přistoupila k prodloužení lhůty a nevyužila jiné možnosti postupu, např. pořádkovou pokutu. K vyřízení stížností na průtahy mám však navzdory tomu výhrady.

Způsob vyřízení stížností

Obě stížnosti byly vyřízeny jako nedůvodné. Již ve vyřízení první stížnosti z července 2021 zástupce místopředsedy soudu konstatoval, že ve věci jsou prováděny průběžně úkony bez subjektivních průtahů a délka řízení je ovlivněna především objektivními okolnostmi, změnami v osobách znalců a nutností šetření zdravotního stavu apod.⁵ Ve vyřízení stížnosti z prosince 2021 pak zástupce místopředsedy soudu po rekapitulaci stavu řízení rovněž konstatoval, že k subjektivním průtahům na straně soudkyně nedošlo, a stížnost tedy nepovažuje za důvodnou.⁶ Ve svém vyjádření k šetření se s tímto způsobem vyřízení stížností ztotožňujete a uvádíte, že pokud docházelo k průtahům v řízení, bylo to z objektivních důvodů týkajících se nedostatku znalců z daného oboru, případně neochoty posudek vypracovat. Poukazujete na to, že se jedná o dlouhodobě známou situaci, na kterou je v justici opakovaně upozorňováno.

---

3 Usnesení Okresního soudu v Třebíči ze dne 3. června 2020, sp. zn. 10 P 90/2019.

4 Viz např. zpráva o šetření ze dne 31. srpna 2017, sp. zn. 2718/2017/VOP; dostupné z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/5428>.

5 Viz vyřízení stížnosti ze dne 1. července 2021, sp. zn. 17 St 7/2021.

6 Viz vyřízení stížnosti ze dne 1. prosince 2021, sp. zn. 17 St 7/2021.

Nerozporuji závěr o neexistenci subjektivních průtahů na straně soudkyně. I z Vašeho vyjádření je však zřejmý poukaz na prodlevy v důsledku objektivních okolností. Při vyřizování stížnosti musí orgány státní správy soudu postupovat v souladu se zákonem o soudech a soudcích⁷ a v souladu s příslušnou instrukcí.⁸ Z příslušné instrukce plyne, že stížnost na průtahy je **důvodná nebo částečně důvodná i tehdy, pokud došlo k závadám v plynulosti řízení v důsledku objektivních okolností na straně soudu.**⁹ Pokud tedy v řízení **objektivně došlo k průtahům nebo nečinnosti a tato nečinnost je přičitatelná státu, přestože soudce průtah nezavinil, měl by tomu odpovídat závěr o shledání stížnosti důvodnou.**¹⁰

Pod **objektivní okolnosti** na straně soudu lze, podle mého názoru, **podřadit i průtahy způsobené znalcem** či tlumočnickem. Tak tomu může být např. v situaci, kdy je pro určité znalecké odvětví či pro určitý jazyk výrazný nedostatek zapsaných znalců či tlumočnicků a navzdory snaze soudce není možné dodání znaleckého posudku urychlit.¹¹

Ústavní soud zdůrazňuje, že i když v mnoha případech nadměrná délka řízení nebude způsobena vinou jednotlivých soudců, odpovědnost státu za nepřiměřenou délku řízení je odpovědností objektivní a stát je povinen uspořádat svůj justiční systém tak, aby soudy mohly každému zaručit právo, aby o jeho záležitostech týkajících se občanských práv a závazků bylo pravomocně rozhodnuto v přiměřené lhůtě.¹² Je přitom nepochybné, že výkon znalecké činnosti, který slouží jako podklad činnosti orgánů veřejné moci, je součástí justičního systému v širším slova smyslu. **Soudce tedy opravdu nelze činit odpovědným za to, že v řízení dochází k průtahům zapříčiněným znalcem, samozřejmě za předpokladu, že tuto situaci aktivně řeší.** Délka vypracování znaleckého posudku však bezpochyby způsobila průtahy v řízení, které nejsou v tomto případě přičitatelné jeho účastníkům. Jsem proto přesvědčen, že obdobně jako u dalších objektivních okolností, jako je vysoký nápad, vysoký počet nedodělků nebo nedostatečné personální či technické vybavení soudů, je i v **takovém případě nezbytné považovat stížnost za důvodnou.**

Chápu, že v situaci, kdy zástupce místopředsedy soudu vysvětlil příčiny délky řízení a fakticky nemohl v dané situaci přijmout opatření, která by urychlila vypracování znaleckého posudku, se může jevit požadavek na vyhodnocení stížnosti jako důvodné nadbytečný. Kromě určitých satisfakčních účinků pro stěžovatele má ale shledání stížnosti důvodnou **vliv i z hlediska výkonu dohledové činnosti.** Z příslušné instrukce plyne, že předseda okresního soudu **zasílá stejnopisy vyrozumění stěžovatelů o důvodných nebo**

---

7 Zákon č. 6/2002 Sb., zákon o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), ve znění pozdějších předpisů.

8 Instrukce Ministerstva spravedlnosti č. 106/2001-OSM, o vyřizování stížností na postup soudů podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

9 Viz § 7a odst. 1 instrukce.

10 Zpráva o šetření ze dne 13. srpna 2019, sp. zn. 3225/2019/VOP; dostupné z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/8218>.

11 Zpráva o šetření ze dne 13. srpna 2019, sp. zn. 3225/2019/VOP; dostupné z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/8218>, obdobně viz i zpráva o šetření ze dne 30. listopadu 2020, sp. zn. 2696/2020/VOP.

12 Nález Ústavního soudu ze dne 9. dubna 2015, sp. zn. I. ÚS 1822/14, odst. 25.

částečně důvodných stížnostech na vědomí předsedovi příslušného krajského soudu pro účely výkonu jeho dohledové činnosti.¹³ I vyrozumění o neuspokojivém počtu znalců může být vnímáno jako opatření k nápravě a jako podklad pro řešení situace, kterou jinak předseda soudu ovlivnit nemůže. Poukazujete na to, že nedostatek znalců je v justici dobře známým problémem. V tom s Vámi musím souhlasit a jsem si vědom, že řešení tohoto problému není jednoduché. Jsem však přesvědčen, že i za této situace má shledání stížnosti důvodnou význam jak pro stěžovatele, jehož námitky jsou tak orgány státní správy reflektovány, tak ze systémového hlediska. Může mít totiž význam pro získávání konkrétních informací o nedostatcích v jednotlivých znaleckých oborech a jejich vlivu na délku řízení.

Jsem proto přesvědčen, že i **když nedošlo k průtahům zaviněným postupem soudkyně, měla být stížnost vyhodnocena jako důvodná (případně částečně důvodná).**

Způsob vyřízení stížnosti na nevhodné chování

V šetření jsem se dále zabýval způsobem vyřízení stížnosti na nevhodné chování zástupce místopředsedy soudu. To stěžovatelka spatřovala ve formulaci použité ve vyřízení stížnosti na průtahy z července 2021. Zástupce místopředsedy soudu zde uvedl, že ve věci byli postupně ustanoveni tři znalci, kteří „*požádali o zproštění funkce znalce po telefonických a písemných výhrůžkách ze strany matky a jejího právního zástupce.*“ Stížnost jste neshledala důvodnou. Z vyřízení stížnosti vyplývá, že uvedené vyjádření vycházelo z osobní karty spisu a vyjádření rozhodující soudkyně a neodráželo subjektivní názor zástupce místopředsedy soudu.¹⁴ V dalším vyřízení stížnosti na totožné jednání pak uvádíte, že způsob vyřízení stížnosti nemůže zakládat nevhodné chování místopředsedy soudu.¹⁵ To zdůrazňujete i ve vyjádření k zahájenému šetření.

V minulosti jsem se s tvrzením, že způsob vyřízení stížnosti nemůže zakládat nevhodné chování soudního funkcionáře, ztotožnil.¹⁶ Podotýkám však, že uvedený závěr se vztahuje na způsob vyřízení stížnosti ve smyslu její důvodnosti nebo nedůvodnosti. Jsem přesvědčen o tom, že nesouhlas s věcným vyřízením stížnosti opravdu nelze řešit stížností na nevhodné chování soudního funkcionáře.¹⁷ Mám ale za to, že i při výkonu soudní správy se lze dopustit nevhodného chování, ve smyslu chování, které narušuje důstojnost soudcovské funkce nebo ohrožuje důvěru v nezávislé, nestranné a spravedlivé rozhodování soudů.¹⁸ Příkladem mohou být konkrétní formulace – verbální či písemné – adresované při výkonu státní správy soudů dotčeným osobám.

---

13 Viz § 8 odst. 1 instrukce Ministerstva spravedlnosti České republiky č. 106/2001-OSM, o vyřizování stížností na postup soudů podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech a soudcích.

14 Vyřízení stížnosti ze dne 18. října 2021, sp. zn. 17 St 9/2021.

15 Vyřízení stížnosti ze dne 31. ledna 2022, sp. zn. 17 St 7/2021.

16 Zpráva o šetření ze dne 30. září 2020, sp. zn. 581/2020/VOP; dostupné z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/8494>, s. 13–14.

17 Tamtéž.

18 Viz i VISINGER, Radek. Soudní dohled. Praha: Wolters Kluwer, 2019. Právní monografie. ISBN 978-80-7598-289-6, s. 192.

Jak konstatoval již můj předchůdce JUDr. Pavel Varvařovský, verbální projevy soudce v soudní síni jsou "měřitelnými" projevy při jednání a soudcem zvolené slovní formulace a způsob jejich užití mohou ve výsledku vést k hodnocení takového jednání soudce jako nevhodného nebo narušujícího důstojnost řízení.¹⁹ Analogicky tomu lze i **písemné formulace obsažené v odůvodnění rozhodnutí soudu za určitých okolností hodnotit jako nevhodné**. Zatímco právní stránku a věcné posouzení lze řadit k rozhodovací činnosti soudce, samotnou formulaci odůvodnění a výrazy v něm obsažené lze označit za konkrétní projev chování soudce.²⁰ V určitých případech (např. použití vulgarismů, urážlivých vyjádření, vyjádření motivovaných osobním antagonismem²¹) tak může formulace odůvodnění představovat nevhodné chování.²² Jsem přesvědčen, že obdobné případy, tj. použití vulgarismů, urážlivých vyjádření či vyjádření motivovaných osobním antagonismem, nelze akceptovat ani při vyřizování stížností. V tomto ohledu může i způsob vyřízení stížnosti představovat jednání, které je v rozporu s § 80 zákona o soudech a soudcích a soudní funkcionář se jím musí zabývat (ať již v režimu stížnosti na nevhodné chování, nebo v režimu kárné odpovědnosti). K tomu však v tomto případě došlo. Ačkoli jste uvedla, že způsob vyřízení stížnosti nemůže představovat nevhodné chování, fakticky jste se povahou formulací zabývala a vysvětlila jste, proč je nepovažujete za nevhodné.

V šetřeném případě jsem dospěl ve shodě s Vámi k závěru, že formulace použitá zástupcem místopředsedy soudu **nenaplnuje intenzitu nevhodného chování**. To znamená jednání, které je zejména v příkrém rozporu nejenom s § 80 zákona o soudech a soudcích, ale také s mravním a etickým kodexem soudců.²³ Poukaz na výhrůžky ze strany stěžovatelky nebyl subjektivním názorem místopředsedy soudu ani vyjádřením, které by bylo motivováno osobním antagonismem, či vyjádřením, které by bylo použito jako urážka stěžovatelky. Jednalo se o stručné vysvětlení prodlevy při ustanovení znalce, které mělo základ v osobní kartě spisu a ve vyjádření soudkyně.

Přesto rozumím tomu, že se uvedená formulace stěžovatelky dotkla. Jsem přesvědčen o tom, že **výrazy, které mají tak negativní konotace, jako je výraz „výhrůžka“, je potřeba používat velice uvážlivě**. Tím spíše v situaci, kdy zástupce místopředsedy soudu sám nemohl kvůli absenci spisu ověřit stanovisko dotčených znalců a posoudit povahu komunikace stěžovatelky. Z Vámi zaslaných podkladů (písemných vyjádření znalců) navíc plyne, že ze tří zmiňovaných oslovených znalců jeden požádal o zproštění z kapacitních a zdravotních důvodů. Dvě znalkyně pak odkázaly na komunikaci se stěžovatelkou. Jedna sdělila, že si stěžovatelka nepřeje, aby vypracovala znalecký posudek. Druhá znalkyně pak

---

19 Zpráva o šetření ze dne 24. ledna 2011, sp. zn. 4588/2010/VOP; dostupné z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2522>.

20 Zpráva o šetření ze dne 13. listopadu 2018, sp. zn. 5857/2018/VOP; dostupné z: <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/6408>.

21 K tomu srovnej závěry Nejvyššího správního soudu k obecným limitům soudcovské svobody projevu v rozsudku ze dne 6. června 2016, čj. 11 Kss 6/2015-53; www.nssoud.cz.

22 Obdobně srovnej závěry k verbálním projevům, zpráva o šetření ze dne 24. ledna 2011, sp. zn. 4588/2010/VOP; dostupné z <https://eso.ochrance.cz/Nalezene/Edit/2522>.

23 Viz např. zprávy o šetření ze dne 21. ledna 2010, sp. zn. 4588/2010/VOP, ze dne 8. září 2011, sp. zn. 3992/2010/VOP, ze dne 11. září 2012, sp. zn. 1813/2011/VOP, ze dne 16. prosince 2014, sp. zn. 3927/2014/VOP; dostupné z <https://eso.ochrance.cz/>.

poukázala na útočnou komunikaci obsahující prvky, které mohly být vnímány jako výhrůžka (poukaz na informování ministra zdravotnictví). V této situaci není spojení zproštění všech tří znalců s výhrůžkami ze strany matky a právního zástupce zcela korektní. Zástupce místopředsedy soudu měl za těchto okolností zvážit neutrálnější popis průběhu řízení, zejména s přihlédnutím k tomu, že sám nemohl ve spisu ověřit důvody zproštění znalců.

Závěr

Vážená paní předsedkyně, závěrem shrnuji, že ve vyřízení stížnosti jsem shledal **pochybení** spočívající ve skutečnosti, že **stížnost byla navzdory prokazatelným průtahům objektivní povahy vyhodnocena jako nedůvodná**. V závěru o nedůvodnosti stížnosti na nevhodné chování zástupce místopředsedy soudu **jsem pochybení neshledal**. Mám ale za to, že při použití výrazů, které mají negativní konotace a mohou být vnímány účastníky řízení zcela oprávněně citlivě, je potřeba být velice uvážlivý. Přesto jsem dospěl k závěru, že reprodukování důvodů postupného ustanovování znalců ve vyřízení stížnosti nedosáhlo intenzity nevhodného chování soudce.

V souladu s § 18 odst. 1 zákona o veřejném ochránci práv²⁴ Vás proto žádám, abyste se k závěrům mého šetření **vyjádřila ve lhůtě 30 dnů od doručení tohoto dopisu** a informovala mě o **opatřeních přijatých k nápravě**.

Děkuji Vám za spolupráci.

S pozdravem

JUDr. Stanislav Křeček v. r.
veřejný ochránce práv
(dopis je opatřen elektronickým podpisem)

---

24 Zákon č. 349/1999 Sb., o veřejném ochránci práv, ve znění pozdějších předpisů.